DIDAKTICKÉ UKOTVENÍ

DLOUHODOBÝ CÍL

- Žák vyjádří vlastní představu o funkci a významu historických objektů a motivů ve veřejném prostoru.

CÍL AKTIVITY

- Žák na základě vizuální analýzy památky a práce s digitálními zdroji interpretuje historický a technologický význam litinové věže jako unikátního symbolu průmyslového pokroku a historismu 19. století.

OVĚŘITELNÉ VÝSTUPY

- Žák identifikuje na konstrukci věže klíčové estetické a konstrukční znaky historizujících slohů a litinové architektury.
- Žák použije digitální nástroje (překladové aplikace) k dešifrování nápis v historickém písmu a získání skrytých informací přímo z památky.
- Žák vyhledá a kriticky posoudí doplňující historická data pomocí běžně dostupných technologií v terénu.

PŘÍLOHY

Interreg
Kofinanziert von der Europäischen Union
Spolufinancováno Evropskou unií
Sachsen – Tschechien | Česko – Sasko

Kde se vzala, tu se vzala...

Autor aktivity: *Iva Kotalíková*

ANOTACE AKTIVITY

Co má společného rozhledna v Lužici s Eiffelovou věží nebo nádražím v Liberci? Litinová věž na Löbauer Berg je evropský unikát, který mluví k těm, kdo se umí dívat. Žáci během 30 minut rozšifrují její příběh: od panovníků v medailoncích až po technickou revoluci 19. století. Porovnáváním s globálními ikonami, jako je Eiffelova věž, a luštěním starého písma pomocí překladače si vyzkouší, jak funguje práce moderního historika v terénu.

DOSTUPNOST + MAPA

VSTUPY

Přenositelnost a využití aktivity: Jakákoliv jiná historizující stavba

Potřebný čas: 30 min.

Personální zajištění: 1 vyučující

Doporučená věkový skupina: 8.–9. ročník ZŠ, SŠ

Pomůcky: Srovnávací obrazový materiál (viz příloha), aplikace Translator

Širší kontext:

Doporučené vstupní znalosti a dovednosti žáků:

- Elementární znalost dějin 19. století, schopnost práce ve skupině

Před aktivitou:

- Nácvik popisu a interpretace vizuálního pramenu – např. pomocí aplikace HistoryLab

Po aktivitě:

- Podrobnější zpracování zjištěných detailů (nápisy ze stěn rozhledny, životopisy panovníků) a dějinných souvislostí

POSTUP BÁDÁNÍ / POSTUP

1. EVOKACE A MOTIVACE

Žáci přichází z lesů a jsou zaskočeni pohledem na zdobnou věž. Přemýšlí, kde se tu vzala, k čemu slouží a jestli znají něco podobného odjinud.

2. BADATELSKÁ OTÁZKA

Které části vzhledu věže jsou vám povědomé a odkud? Do jakého období byste věž zařadili a proč?

3. HYPOTÉZA

Na základě úvodní diskuze stanovují žáci své domněnky, např.:

- „Věřím, že věž byla postavena v druhé polovině 19. století, protože litina a tyhle ornamenty mi připomínají stará nádraží nebo Eiffelovu věž, která je z podobné doby."
- „Podle zdobnosti a medailonků s obličeji tipuji, že věž nepostavili pro turisty, ale byla oslavou nějakého panovníka, aby ukázal svou moc a bohatství kraje."

4. POKUS

Žáci nejprve provádějí detailní průzkum konstrukce. Zaměřují se na:

- Materiál: Identifikují litinu jako klíčový prvek průmyslové revoluce.
- Ornamentika: Popíší historizující prvky (květinové vzory, geometrie), které odpovídají módě poloviny 19. století.

Žáci obdrží sady srovnávacích fotografií (viz příloha) dalších významných litinových staveb, jako je Eiffelova věž nebo nádraží v Liberci. Žáci hledají shodné konstrukční prvky a na základě vizuální podobnosti se pokoušejí o přesnější časové zařazení věže. Věž je zdobena nápisy v starém písmu. Žáci využívají překladové aplikace k „prolamování" textu. Překládají nápisy a zjišťují účel stavby nebo dobová věnování. Žáci se zaměřují na medailonky panovníků na věži. Pomocí chytrých telefonů vyhledávají data vlády uvedených panovníků (zejména Fridricha Augusta II.) a konfrontují tato data s rokem dokončení věže.

5. VYHODNOCENÍ

Žáci porovnají data vlády panovníků z medailonků s rokem 1854. Zjistí, zda věž skutečně vznikla jako památník, nebo jde o pozdější připomínku. Na základě srovnání s Eiffelovou věží nebo Petřínem žáci potvrdí, zda jejich odhad stylu a materiálu byl správný. Diskutují o tom, proč byla litina v té době tak populární – byla to v podstatě „3D tiskárna" 19. století, která umožnila vyrábět složité ornamenty sériově.

6. HLEDÁNÍ SOUVISLOSTÍ

Žáci diskutují o tom, že k „přečtení" památky nepotřebují tlusté encyklopedie. Stačí jim základní znalost dějepisu a schopnost efektivně využít technologie, které nosí v kapse.
Proč postavit takový technický zázrak zrovna na vrcholu kopce? Žáci uvažují o romantickém vnímání krajiny v 19. století, kdy se technika neměla přírody bát, ale měla ji „dobýt" a zpřístupnit lidem.

7. REFLEXE

Žáci reflektují, jak dokázali v praxi využít základní znalosti a nejdostupnější aplikace. Dojde ke shrnutí badatelské aktivity. S žáky je diskutována proběhlá terénní výuka. Žáci poukazují na její silné i slabé stránky, reflektují, jaký vliv měla tato výuka na jejich proces učení. Reflexe je též vztažena k naplňování předem stanoveného výchovně-vzdělávacího cíle, konkrétně k dosažení očekávaného výsledku učení s přesahem do dalších očekávaných výsledků učení i oblasti klíčových kompetencí. K reflexi jsou využity různé didaktické metody s ohledem na konkrétní specifickou skupinu žáků.